

פרשת ויקח קרח

פרק טז

(א) גם קרח בכור היה, <כי>¹ כן כתוב בפרשת וארא: ובני יצהר קרח ונפג זכרי (שמ' ו, כא). ר"ל כי נכתבו כסדר תולדותם.

(יג) כי מצרים בנגב ארץ ישראל. נודע זה אליו כי מרחב ארץ מצרים לצפון <פחות>² ממרחב ארץ ישראל. והבא לארץ כנען באמת הוא עולה. זה בעבור כדוריות הארץ, כי בהתקרב <לצד צפון>³ יגבה החלק ההוא יותר מהחלק <הראשון>⁴ הקרוב לצד <קו>⁵ השווי, ⁶ עד שיגיע למ"ה⁷ חלקים מרחב.

(טז) והוא היום שקרא משה לדתן ולאבירים. <ר"ל כי בזה היום שעמד קרח ועדתו לפני יי קרא משה לדתן ולאבירים>⁸ לדבר על לבם שלא יחזיקו במחלקת, אף על פי שנזכר קודם אמרו לקרח: אתה <והם>⁹ ואהרן מחר. ויהיה פירוש: ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך – וכבר אמר לו זה ביום אתמול. אחר כן שב החכם ואמר ויתכן שקראם קודם, והוא הנכון בעבור מלת: <בקר>¹⁰ (במ' טז, ה). ר"ל שביום <שקמו לפני>¹¹ משה, שלח <לקרא>¹² לדתן ולאבירים שהיו סומכי ידי קרח, והם הקריבו מנחתם כמו שפ"ה הוא על ידי בכורי ישראל, כי על דבר התחלפותם היה המחלקת כמו שפירש החכם.¹³ וזה שדקדק במלת 'בקר', ר"ל אתם עדת קרח <הבכורים>¹⁴ המערערים על בחירת שבט לוי ועל כהונת אהרן, ודתן ואבירים הסומכים ידיהם – בקר ויודע <יי>¹⁵ (במ' טז, ה). ואז¹⁶ באותו היום שלח לקרא לדתן ואבירים, ואמר גם כן זה¹⁷ לקרח: היו לפני יי [...] מחר.¹⁸

(כד) הנכון בעיני, שהיה לקרח אהל. הכריחו לומר <זה>¹⁹, כי קרח לוי היה, ודתן ואבירים בני ראובן. <אם כן>²⁰ לא חנו יחד, כי הלויים חונים סביב למשכן העדות. אבל <אהל משרתיו>²¹ היה <קרוב>²²

¹ כך בכ"י בה; בכ"י אד ליתא.

² כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

³ כך בכ"י בדה; בכ"י א: לצפון.

⁴ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

⁵ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

⁶ בכ"י ה: המשווה.

⁷ בכ"י ב ליתא; בכ"י דה: לכמה.

⁸ כך בכ"י ז; בכ"י אדה ליתא; בכ"י ב: ר"ל כי בזה היה קרח ועדתו ולפיכך קרא משה.

⁹ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

¹⁰ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

¹¹ כך בכ"י דה; בכ"י אב: שקראו.

¹² כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

¹³ ראה א"ע, במ' טז, א.

¹⁴ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

¹⁵ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

¹⁶ בכ"י ד: וזהו אמרו.

¹⁷ בכ"י דה ליתא.

¹⁸ בכ"י דה: למחר.

¹⁹ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

²⁰ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

²¹ כך בכ"י דה; בכ"י אב: אהל.

²² כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

לאהל דתן ואבירם כמו <שפי'>. ²³ ומזה הכתוב נלמד, כי בעל הדגל היה קרוב <למחנה הלויים>. ²⁴ כונתו, כי אמרו: דבר אל העדה, שהם נשיאי ישראל, <שיעלול>, ²⁵ שילכו אל המשכן שהיה קרוב אליהם, כמו שאמרו בפסוק: לא נעלה (שם, יב). אם כן, <נראה> ²⁶ שבעלי הדגלים, שהם ²⁷ היותר נכבדים, יחנו קרוב למחנה הלויים.

(כח) ויש בכאן <שאלה, ותשובה> ²⁸ בפרשת וילך. השאלה היא, איך יחלוף השם הבכורים שהיו מקודשים על פיו, <אל> ²⁹ הלויים? והתשובה, היא ³⁰ אמרו בפרשת וילך, כי 'השם לא ישנה מעשיו, כי כלם בחכמה, והשנוי יבא מהמקבלים' (א"ע, דב' לא, טז). כן הנה, בעבור שהבכורים הקריבו לפני העגל, הוסרו מכהונתם ונתנה לשבט <לוי>, ³¹ שקנאו קנאת יי והרגו העובדים. ³²

(ל) וכבר <נבקעו> ³³ מדינות רבות. לא אמר זה <להכחיש>, ³⁴ שלא היה בדרך מופת <חלילה>, ³⁵ אבל לסתור דעת האומר שמלת 'בריאה' נופלת על המצא מה שלא היה. בעבור היות נשמת האדם. זה אמר בעבור שהשאל הכתוב 'פה' לארץ, כי ידוע שאין לה <פה>, ³⁶ רק בדרך השאלה.

פרק יז

(יא) ולא אמר 'הקטרת'. והמשכיל יבין. ר"ל שאותו הקטרת המושם במחתה לא היה מקטרת הנקטר על המזבח, אך היו סמים שכחן ³⁷ לתקן האויר המעופש אשר בסבתו ³⁸ המגפה, <ואז נעצרה>. ³⁹

---

²³ כך בכ"י בדה; בכ"י א: שפירשתי.

²⁴ כך בכ"י בדה; בכ"י א: וכו'.

²⁵ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

²⁶ כך בכ"י בה; בכ"י אד ליתא.

²⁷ בכ"י דה ליתא.

²⁸ כך בכ"י בדה; בכ"י א: תשובה ושאלה.

²⁹ כך בכ"י ז; בכ"י א ליתא; בכ"י ב: כמו.

³⁰ בכ"י דה 'השאלה היא [...] היא' ליתא.

³¹ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

³² ראה שמ' לב, כו-כט.

³³ כך בכ"י בדה; בכ"י א: שקעו.

³⁴ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

³⁵ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.

³⁶ כך בכ"י בדה; בכ"י א ליתא.

³⁷ בכ"י דה ליתא.

³⁸ כ"י ב מוסיף: נעצרה.

³⁹ כך בכ"י דה; בכ"י אב ליתא.